

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 129/11

Luksemburg, 29 listopada 2011 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-406/10
SAS Institute Inc.

Zdaniem rzecznika generalnego Yves'a Bota, funkcje programu komputerowego i język programowania nie mogą podlegać ochronie prawa autorskiego

Pod określonymi warunkami może zostać powielony kod źródłowy programu w celu zapewnienia współdziałania z innym programem

Przedsiębiorstwo SAS Institute Inc. opracowało system SAS, który stanowi zintegrowany zestaw programów umożliwiający użytkownikom przetwarzanie i analizę danych, przede wszystkim danych statystycznych. Zasadniczy składnik systemu SAS nosi nazwę Base SAS. Dzięki niemu użytkownicy mogą pisać i uruchamiać programy aplikacji (zwane również „skryptami”) napisane w języku programowania SAS i służące do przetwarzania danych. Funkcje Base SAS mogą zostać rozszerzone poprzez dodanie komponentów uzupełniających.

Gdy klienci przedsiębiorstwa SAS Institute chcieli uruchamiać swoje programy aplikacji opracowane w języku SAS lub tworzyć nowe, nie mieli co do zasady innego wyboru niż uzyskanie licencji na używanie niezbędnych komponentów systemu SAS. Klient, który chciałby zmienić dostawcę oprogramowania, musiałby bowiem ponownie napisać swoje istniejące programy aplikacji w innym języku, co wymaga znacznych nakładów.

Przedsiębiorstwo World Programming Limited (WPL) stwierdziło, że może istnieć rynek dla alternatywnego oprogramowania pozwalającego uruchamiać programy aplikacji napisane w języku SAS. Stworzyło w efekcie produkt nazwany World Programming System (WPS). System ten emuluje znaczną część funkcji komponentów SAS, przy czym celem jest, aby programy aplikacji klientów działały w ten sam sposób w WPS, jak i w komponentach SAS. Ponadto, aby program WPL miał dostęp do danych uprzednio przechowywanych u klientów w formacie SAS i mógł je przetwarzać, WPL wykonało czynności, w wyniku których jego program mógł rozumieć i interpretować ten format danych, w celu zapewnienia współdziałania między oboma programami.

Chociaż nic nie pozwala twierdzić, że WPL miało dostęp do kodu źródłowego¹ komponentów SAS lub go skopiowało, przedsiębiorstwo SAS Institute wszczęło postępowanie sądowe w Wielkiej Brytanii, chcąc uzyskać stwierdzenie, że działania WPL stanowią naruszenie praw autorskich do jego programów komputerowych. W tych okolicznościach High Court of Justice (Chancery Division), przed którym toczy się postępowanie, skierował pytania prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości, zwracając się do niego o uściślenie zakresu ochrony prawnej przysługującej na podstawie prawa Unii programom komputerowym, w szczególności na podstawie dyrektywy 91/250/EWG².

W przedstawionej dzisiaj opinii rzecznik generalny Yves Bot przypomniał na wstępie, że ochrona przysługująca na podstawie wspomnianej dyrektywy ma zastosowanie do wszystkich form wyrażania programu komputerowego, nie dotyczy natomiast koncepcji i zasad, na których opierają się jakiegokolwiek elementy programu komputerowego. Zatem **w ocenie rzecznika generalnego ochrona programu komputerowego ma zastosowanie zarówno do elementów literalnych**

¹ Kod źródłowy, leżący u podstawy programu komputerowego, jest napisany przez programistę. Kod ten, składający się ze słów, jest zrozumiały dla człowieka. Nie jest jednak wykonywalny maszynowo. Aby można to było uzyskać, musi zostać skompilowany w celu translacji na język maszyny w formie binarnej, najczęściej cyfr 0 i 1. Taka postać nazywana jest kodem obiektowym.

² Dyrektywa Rady z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.U L 122, s. 42).

tego programu, tj. do kodu źródłowego i kodu obiektowego, jak również do wszystkich innych elementów wyrażających twórczość jego autora³.

W pierwszej kolejności, w odniesieniu do funkcji programu komputerowego, rzecznik generalny zdefiniował ją jako zespół możliwości, jakie oferuje system informatyczny. Innymi słowy, jest to usługa, której oczekuje od programu komputerowego jego użytkownik.

Wychodząc z tego założenia, rzecznik generalny uważa, że **funkcje programu komputerowego nie mogą jako takie być przedmiotem ochrony na podstawie prawa autorskiego**. Funkcje programu komputerowego są bowiem podyktowane konkretnym i ograniczonym celem. Pod tym względem upodobniają się do koncepcji. Z tego powodu może istnieć kilka programów komputerowych oferujących takie same funkcje. W rezultacie **przyjęcie, że funkcja programu komputerowego mogłaby być chroniona jako taka, oznaczałoby umożliwienie monopolizowania koncepcji** kosztem postępu technicznego i rozwoju przemysłowego.

Natomiast **sposoby konkretyzacji funkcji programu mogą być chronione prawem autorskim**. **Twórczość, wiedza fachowa i inwencja objawiają się bowiem w sposobie, w jaki program został opracowany, w jego zapisie**. Zatem sposób zorganizowania wzorów i algorytmów – taki jak styl zapisu programu komputerowego – może odzwierciedlać własną twórczość intelektualną jego autora, a zatem może być chroniony.

Z tego względu rzecznik generalny jest zadania, że podobnie jak w przypadku wszystkich innych utworów, które mogą być chronione prawem autorskim, powielenie znacznej części wyrażenia funkcji programu komputerowego może stanowić naruszenie prawa autorskiego. W niniejszym przypadku rzecznik generalny sądzi, że **sąd krajowy będzie musiał zbadać, czy powielając funkcje systemu SAS w swoim programie komputerowym, WPL przejęło znaczną część elementów systemu SAS stanowiącego wyrażenie własnej twórczości intelektualnej przedsiębiorstwa SAS Institute**.

W drugiej kolejności, rzecznik generalny uważa, że język programowania nie może jako taki być przedmiotem ochrony prawnoautorskiej. Jako że język programowania jest elementem, który pozwala wydawać instrukcje maszynie, należy go przyrównać na przykład do języka, którego używa autor powieści. **Język programowania jest zatem sposobem, który pozwala wypowiedzieć się, sam w sobie nie jest zaś wyrażeniem**.

Wreszcie, rzecznik generalny dokonał kilku uściśleń dotyczących tego, czy WPL miało prawo powielić kod SAS lub dokonać translacji formy kodu formatu danych SAS w swoim programie w celu zapewnienia w ten sposób współdziałania systemu SAS ze swoim systemem WPS.

W tym względzie rzecznik generalny jest zadnia, że **z zastrzeżeniem dwóch warunków użytkownik uprawniony na podstawie licencji do korzystania z programu komputerowego może bez zgody autora powielić kod tego programu lub dokonać translacji formy kodu formatu danych tego programu w celu napisania we własnym programie komputerowym kodu źródłowego, który odczytuje i zapisuje ten format danych**. Przy tym, po pierwsze, czynność ta musi być bezwzględnie konieczna do uzyskania informacji niezbędnych dla interoperacyjności między elementami różnych programów, a po drugie, skutkiem wspomnianej czynności nie może być umożliwienie użytkownikowi skopiowania kodu programu komputerowego we własnym programie, czego sprawdzenie należeć będzie do sądu krajowego.

³ Między innymi przygotowawczy materiał projektowy, jeżeli pozwala na stworzenie programu, także korzysta z ochrony przewidzianej przepisami prawa autorskiego znajdującymi zastosowanie do programów komputerowych. Ów materiał może obejmować na przykład strukturę lub schemat organizacyjny opracowane przez programistę, które mogą zostać poddane transkrypcji na kod źródłowy i kod obiektowy, pozwalając w ten sposób maszynie na wykonanie programu komputerowego. Taki schemat organizacyjny opracowany przez programistę można przyrównać do scenariusza filmowego (zob. opinia rzecznika generalnego w sprawie [C-393/09](#)).

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793